

Čís. 14997.**Čl. 43 mez. úml. žel. čís. 140/28 Sb. z. a n.****Ručení železnice za škodu vzniklou na zboží při přepravě, nezachovala-li postup předepsaný v čl. 43 mez. úml. žel.**

(Rozh. ze dne 27. února 1936, Rv I 593/34.)

Dne 17. června 1929 zaslala firma Baumwollspinnerei na firmu Textillager 91 balíků bavlněných odpadků. Tato zásilka byla dopravena ve voze spolkových drah rakouských pod plachtou. Cestou zásilka chytla. Náhradní nárok byl postoupen žalobkyni, která tvrdí, že 20. června 1929, když zásilka došla do stanice F., chytla, veškeré balíky byly zevně opáleny a ochranné plachty úplně shořely. Po požáru bylo zbývající zboží přeloženo do vagonů č. . . . a zasláno do místa určení, kde přijetí zboží příjemcem bylo odmítnuto. Škoda shořením zboží vzniklá činí přes 60.500 Kč. Reklamace, podaná 23. srpna 1929, byla odmítnuta. Že zboží ve stanici F. ohněm bylo zničeno, stalo se vinou dráhy, neboť otevřený vůz, na němž zboží bylo naloženo, byl vřaděn do vlaku jako druhý vůz za lokomotivu; když pak ve stanici F. zbožím naložený vůz byl odstaven, jezdily v jeho bezprostřední blízkosti lokomotivy posunující jiné vozy; tyto lokomotivy vytápěny jsou uhlím, které působí silné lítání jisker, a nejsou opatřeny jiskrojemem. Kdyby byla bývala dráha zařadila vůz se zbožím jako čtvrtý vůz za služební, jak bylo její povinností dle mezinárodních dopravních předpisů, byl by býval proti létání jisker chráněn a nebylo by k požáru došlo. Okolnost, že plachty úplně shořely, nasvědčuje tomu, že oheň povstal zvenčí dovnitř. Aby zboží, pokud neshořelo, bylo zachráněno, bylo povinností dráhy ve stanici F., aby k dispozici oprávněného ihned telegraficky zpravila, aby učiniti mohl vhodná opatření, kterými by nebylo zbylé zboží, zaslané z F. do G. v Sasku, znehodnoceno. Domáhá se proto žalobkyně náhrady způsobené škody. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby jen pokud šlo o znehodnocení zásilky, jež byla ponechána v promáčeném stavu po hašení několik dní ve stanici, jinak žalobu zamítly, p r v ý s o u d z těchto důvodů: Žalobkyně dovozuje, že požár nastal jiskřením stroje. Než v té příčině neprokázala nějaké mimořádné jiskření lokomotiv, neboť jiskření železničních strojů vůbec je zjev obyčejný, které dosud nijakými technickými pokroky odstraniti se nepodařilo. Stroje — které mimo vagon po případě stroj, který vagon posunoval — byly prohlédnuty, stejně i opatření proti jiskření (jiskrojemy) byly shledány bezvadnými. Než i kdyby jiskření tu bylo, nelze přehlédnouti, že zboží bylo dopravováno v otevřeném voze. Na věci nic nemění, že zboží bylo přikryto plachtami, neboť toto opatření bylo jistě nedostatečné, když plachty byly propáleny. Při takové dopravě zboží v otevřeném voze platí pak ustanovení čl. 28 § 1 a) mez. dopr. ř., že za škodu zboží dopravovaného v otevřeném voze dráha neručí. Poněvadž tedy žalobkyně neprokázala opak, platí podle § 2 uvedeného článku mez. dopr. ř. domněnka, že škoda

vznikla z nebezpečnosti dopravy zboží v otevřeném voze. Ředitel továrny na zpracování bavlny K. ve F., byv požádán staničním úřadem ve F. o odborný posudek, oznámil telefonicky, že na odpadky může voda působiti zhoubněji než oheň, a doporučil co nejrychlejší dopravu na místo určení, aby náklad mohl býti rozložen a větrán. Poškozená zásilka došla do G. až 29. června 1929, při čemž z F. vypraveno bylo zboží teprve dne 27. června 1929. Oheň byl 22. června 1929 o 18. hod. uhašen, ředitelství však teprve 25. června 1929 telegrafovalo, aby byl přibrán znalec k přibližnému odhadu škody a k posouzení, je-li poškozené zboží schopno další dopravy. Zboží zůstalo tedy ve stanici F. 5 dní. Za tohoto stavu věci bylo pak jistě povinností dráhy, aby se řídila ustanovením čl. 43 mez. dopr. ř. a zpravila o poškození zásilky příjemce nákladu podle nákladního listu a v jeho přítomnosti dala zjistiti všechno, co uvedeným článkem jest předepsáno, zejména i příčinu poškození, kterou v té době jistě bylo možno konstatovati. V tom shledává soud zavinění žalovaného, neboť ke zpravení tomu dráha měla času dosti. Avšak žalovaný nedopustil se pouze tohoto jediného zavinění. Železniční znalec K. upozornil dráhu, že na bavlněné odpadky voda působí hůře, než oheň a doporučil co nejrychlejší dopravu zboží, aby náklad mohl býti rozložen a větrán. I to žalovaný opomenul — a k tomu ještě dopravil zásilku na místo určení tak silně promoklou (60% vody), že bavlna byla silně zahřátá a znalec doporučil její okamžité vyložení a odvezení. Neřídil-li se tedy žalovaný návodem znalce K. a ponechal-li 5 dní poškozenou zásilku v promáčeném stavu na stanici, měl ji dáti rozložití a nechat uschnouti, nikoli naložit zboží do nových vozů ve stavu nasáklém vodou a tím způsobiti ještě větší jeho znehodnocení. Jest proto žalovaný povinen k náhradě škody žalobkyni. Škodu tu zjišťuje soud svědkem Emilem M-em, který potvrdil, že se docílilo čistého výtěžku prodejem poškozeného zboží 1037'20 ř. m., a účtem, založeným v železničních spisech, podle kterého nepoškozené zboží stálo 6877 ř. m., tudíž rozdíl 5839'80 ř. m., čili 46.950 Kč, a k náhradě této částky žalobkyni bylo žalovaného odsouditi.

N e j v y š š í s o u d nevyhověti dovolání.

D ů v o d y:

Žalobní nárok, pokud byl uplatňován z důvodu jiskření lokomotivy, nesprávného zařazení vozu a nesprávného posunu vagonu ve stanici, byl žalobkyni pravoplatně odepřen. Správný je právní názor, že žalovaná železnice zavinila škodu promáčením a znehodnocením zboží jednak tím, že se neřídila ustanovením čl. 43 uvedené mezinárodní úmluvy, a pak tím, že nedbala návodu železničního znalce K., že na bavlněné odpadky působí hůře voda, než oheň, a že přes jeho doporučení, aby náklad byl rozložen, větrán a usušen, nechala jej v promočeném stavu 5 dnů na stanici. Dovolatel dovozuje, že ustanovení čl. 43 mez. úml. žel. o zjištění částečné ztráty nebo poškozené zboží bylo použito neprávem na souzený případ, poněvadž prý se toto ustanovení vztahuje jen na

stanici určení. Tento názor dovoletelův však nelze opřít ani o toto, ani o jiné ustanovení uvedené mez. úml. žel. Naopak, praví-li se v čl. 43 § 1 mez. úml. žel.: »objeví-li železnice částečnou ztrátu nebo poškození«, jest z toho jasné, že se zjištění má státi tou stanicí, která objevila ztrátu nebo poškození, což se také stalo. Nelze souhlasiti ani s vývojem dovolání, že uvedené ustanovení mez. úml. žel. nestanoví sankci ručení za škodu, která měla býti zjištěna, a že proto železnice za ni neručí. Jest sice pravda, že se v čl. 43 mez. úml. žel. výslovně nestanoví, že porušení tohoto předpisu má za následek ručení železnice za škodu. Stanoví-li se však v čl. 44 § 2 čís. 3 uvedené mez. úml. žel., že nároky z poškození ze smlouvy přepravní proti železnici nezaniknou, bylo-li zjištěno poškození před odběrem zboží oprávněným příkazem podle čl. 43, jest z toho zřejmé, že železnice může přesným zachováním postupu podle ustanovení čl. 43 mez. úml. žel. vyloučiti neb obmeziti nárok oprávněného příkazce na náhradu škody, a že tedy z porušení tohoto předpisu lze odvoditi nárok na ručení železnice za škodu. Když tedy železnice nedodrží postup v uvedeném ustanovení předepsaný, není tím vyloučen nárok na náhradu škody oprávněného příjemce. Neřídila-li se železnice posudkem znalce K. a ponechala-li 5 dnů poškozenou zásilku v promočeném stavu na stanici, aniž zachovala postup uložený jí ustanovením čl. 43 uvedené mez. úml. žel., nýbrž dala-li zboží v nasáklém stavu naložiti do nového vagonu a dopravit je do stanice přejímací, čímž nastalo ještě větší jeho znehodnocení, tedy zanedbala péči řádného obchodníka a v tom právě spočívá její zavinění.

Čís. 14998.

K § 5 (4) zák. čís. 329/21 Sb. z. a n.

O povinnosti k náhradě škody rozhoduje dohlédací úřad i tehdy, když starosta obce zemřel před jeho rozhodnutím.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, R II 590/35.)

Žalující obec domáhá se na dědicích svého zemřelého starosty Jana D-a náhrady škody, způsobené jí nesprávným úřadováním zůstavitele, jehož dědici jsou tím bezdůvodně obohaceni. Prv ý s o u d odmítl žalobu pro tentokráte proto, že dle § 5 odst. 4 a 5 zák. čís. 329/21 rozhoduje o povinnosti k náhradě škody správní úřad dohlédací, kdežto soud rozhoduje jen o výši náhrady na základě pravoplatného rozhodnutí dohlédacího úřadu. Dohlédací úřad však pravoplatně odmítl rozhodnutí o povinnosti starosty obce Jana D-a k náhradě proto, že tento ještě před zavedením správního řízení zemřel, takže nebylo s kým provést řízení, jež je povahy kontradiktorní. Dokud tu nebude proto pravoplatně správními úřady rozhodnuto o povinnosti k náhradě, nelze jednati o výši uplatňovaných nároků ani s hlediska bezdůvodného obohacení. R e k u r s n í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Zákon čís. 329/21 Sb. z. a n. jest výmínečným ustanovením